

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annettuun lakiin eräitä säädösteknisiä ja muita vastaavia muutoksia, joita on tehty työeläkejärjestelmään.

Lisäksi ehdotetaan, että oikeus erityiskorvaukseen olisi aviopuolison ja rekisteröidystä

parisuhteesta annetussa laissa tarkoitetun puolison lisäksi avioliitonomaisessa parisuhteessa elävällä avopuolisolla tietyin laissa säädetyin edellytyksin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA JA EHDOTETUT MUUTOKSET	3
2 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	4
3 ASIAN VALMISTELU	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	5
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	5
2 VOIMAANTULO.....	7
LAKIEHDOTUS	8
Laki ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta.....	8
LIITE	10
RINNAKKAISTEKSTI.....	10
Laki ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta.....	10

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Laki ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta (657/1989) tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 1989. Ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoiden erityiskorvausjärjestelmä on luotu täydentämään puolisoiden ansiotulojen poisjäämisen vuoksi pieneksi jäävää työeläkettä heidän asuessaan virkamiespuolisensa työn vuoksi ulkomailla. Erityiskorvaus ei ole työeläkettä, vaikka siinä on eräitä työeläkejärjestelmän piirteitä. Lakia on muutettu vuonna 1991 annetulla lailla (1384/1991), jolloin järjestelmään tehtiin eräitä etuuksiin liittyviä tarkistuksia.

Ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain 1 §:n mukaan oikeus erityiskorvaukseen on henkilöllä, joka ennen 65 vuoden iän täyttämistä on asunut avioliitossa ulkomailla siellä virantoimituksessa olevan ulkoasiainhallinnon virkamiehen kanssa vähintään yhden kuukauden ajan. Valtion virkamieslakiin vuoden 2005 alusta voimaan tulleen muutoksen mukaan virkamiesten yleiseksi eroamiseksi on säädetty 68 vuotta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että oikeus erityiskorvaukseen olisi puolisolilla, joka ennen 68 vuoden iän täyttämistä on asunut ulkomailla siellä virantoimituksessa olevan ulkoasiainhallinnon virkamiehen kanssa. Lisäksi erityiskorvausjärjestelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että puolison on tullut asua ulkomailla yhdenjaksoisesti vähintään kuuden kuukauden ajan, jotta hän pääsisi erityiskorvausjärjestelmän piiriin. Ehdotettu muutos vastaisi niitä asemapaikassa asumiselle asetettuja edellytyksiä, jotka on asetettu mukana seuraavalle perheenjäsenelle, puolisolle tai lapselle laissa ulkomaanedustuksen korvauksista (596/2006).

Erityiskorvausjärjestelmä on luotu korvaamaan menetettyjä eläketuloja eivätkä lähetetyn virkamiehen mukana seuraavan puolison menetykset ole sidoksissa siviilisäätyyn. Voimassa olevassa laissa korvauksen piiriin kuuluu aviopuoliso sekä rekisteröidystä parisuhteesta annetussa laissa (950/2001)

tarkoitettu puoliso. Järjestelmän piiriin ehdotetaan nyt otettavaksi edellä mainittujen puolisoiden lisäksi avioliitonomaisessa parisuhteessa elävä puoliso tietyin edellytyksin.

Erityiskorvauksen määrä vuoden 2010 tasossa on 29,67 euroa kuukaudessa jokaiselta korvaukseen oikeuttavalta vuodelta. Vuoden 2004 loppuun saakka sovelletusta niin sanotusta puoliväli-indeksistä johtuen määrä on jonkin verran jäänyt jälkeen yleisestä ansiotason muutoksesta. Erityiskorvauksen uudeksi määräksi ehdotetaan lain 4 §:n 2 momentin mukaan 33 euroa kuukaudessa.

Ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain 6 §:n mukaan erityiskorvausta maksetaan aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, jonka aikana puoliso täyttää 65 vuotta tai jolta hänelle sitä ennen maksetaan työkyvyttömyyseläkettä kansaneläkelain 22 §:n nojalla. Koska työeläkejärjestelmään tehtiin vuonna 2005 kokonaisuudistus, jonka yhteydessä muutettiin eläkelakeja niin, että työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63–68 iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, ehdotetaan puolison ikärajaa alennettavaksi tässä yhteydessä 63 vuoden ikään.

Ulkoasiainhallintolain (204/2000) ja ulkoasiainhallinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen (256/2000) mukaan ulkoasiainhallinnon muodostavat ulkoasiainministeriö ja ulkomaanedustukseen kuuluvat edustustot. Edustustojen henkilökuntaan on voinut kuulua muitakin kuin ulkoasiainministeriön virkamiehiä, mm. puolustusvoimien sotilas-asiamiehiä. Näiden muiden Suomen ulkomaanedustustojen virkamiesten puolisoiden oikeus erityiskorvaukseen perustuu ulkoasiainhallintolakiin, jossa ulkoasiainhallinnon virkamiehet on määritelty.

Laissa ulkomaanedustuksen korvauksista (596/2006) säädetään muutoin korvauksista, joita maksetaan ulkomaanedustukseen määrätyn ulkoasiainhallinnon virkamiehen ulkomailla suorittamasta työstä ja paikallisista olosuhteista johtuvien erityisten menojen kattamiseksi.

2 Esityksen vaikutukset

Erityiskorvauksen rahamäärä on vuoden 2010 tasossa 29,67 euroa kuukaudessa jokaiselta korvaukseen oikeutettavalta vuodelta. Tämän mukaan esimerkiksi kymmenen vuotta ulkomaanedustuksessa mukana seurannut virkamiehen puoliso saisi 296,70 euroa erityiskorvausta kuukaudessa sen saamiseksi asetettujen edellytysten täytyessä. Vuonna 2009 pienin maksettu korvaus on ollut 23,70 ja suurin 874,32 euroa kuukaudessa. Maksettu korvaus on ollut keskimäärin 302 euroa kuukaudessa. Korvausmeno vuonna 2009 on ollut 930 270 euroa ja korvauksen piirissä on ollut 263 puolisoa.

Uudeksi erityiskorvauksen määräksi ehdotetaan vuodesta 2011 lähtien 33 euroa kuukaudelta. Tämän tasonnoston taloudellinen vaikutus on vähäinen lähivuosina, sillä korvauksen saa korotettuna vasta 1.1.2011 ja sen jälkeen ulkomailla oleskelusta. Vuonna 2020 erityiskorvauksen ehdotetun muutosvaikutuksen taloudellinen vaikutus olisi noin 200 000–300 000 euroa vuositasolla. On oletettu, että vuonna 2020 erityiskorvauksen piiriin siirtyisi 80 henkilöä.

Esityksellä ei ole merkittäviä henkilöstövaikutuksia eikä vaikutuksia viranomaisten toimintaan.

Ulkomaanedustuksen virkamiesten puoliset ovat pääsääntöisesti naisia. Näin ollen esityksen vaikutukset kohdistuvat pääosin naisiin. Järjestelmän piiriin tulevat esityksen mukaan kuulumaan myös avioliitonomaisessa parisuhteessa elävät puoliset.

3 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä ulkoasiainministeriön ja Valtiokonttorin kanssa. Työryhmä on kuullut Ulkoasiainministeriön puoliso yhdistys Ulpu ry:tä.

Esitysluonnoksesta on pyydetty ja saatu lausunnot ulkoasiainministeriöltä, puolustusministeriöltä sekä ulkoasiainministeriön puoliso yhdistys Ulpu ry:ltä ja ulkoasiainhallinnossa toimivilta henkilöstöjärjestöiltä. Kuukaan lausunnonantajista ei vastustanut esitystä. Ulkoasiainministeriön puoliso yhdistys Ulpu ry ja ulkoasiainhallinnossa toimivat henkilöstöjärjestöt ovat esittäneet korvauksen tason suurempaa korottamista.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälässä säädetään erityiskorvaukseen oikeutetusta henkilöstä. Säännöksen nykyisen sisällön mukaan oikeus erityiskorvaukseen on henkilöllä, joka ennen 65 vuoden iän täyttämistä on asunut avioliitossa ulkomailla siellä virantoimituksessa olevan ulkoasiainhallinnon virkamiehen kanssa vähintään yhden kuukauden ajan.

Valtion virkamieslakiin vuoden 2005 alusta voimaan tulleen muutoksen mukaan virkamiesten yleiseksi eroamiseksi on säädetty 68 vuotta. Tämän vuoksi 1 §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että oikeus erityiskorvaukseen on henkilöllä, joka siirtyessään ulkomaille ulkomaanedustukseen lähetetyn virkamiespuolionsa kanssa ei ole vielä täyttänyt 68 vuoden ikää. Lisäksi pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että puolison on tullut asua ulkomailla siellä virantoimituksessa olevan ulkoasiainhallinnon virkamiehen kanssa samassa taloudessa yhdenjaksoisesti vähintään kuuden kuukauden ajan, jotta hän pääsisi erityiskorvauslain piiriin. Kuuden kuukauden yhdenjaksoinen asumisedellytys vastaisi ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain (596/2006) 2 §:ssä säädettyä vastaavaa edellytystä. Ulkoasiainministeriö hankkisi asumista koskevan selvityksen ja toimittaisi sen eläkelaitokselle.

Erityiskorvausjärjestelmä on luotu korvaamaan menetettyjä eläketuloja eivätkä lähetetyn virkamiehen mukana seuraavan puolison menetykset ole sidoksissa siviilisäätyyn. Sen vuoksi pykälään ehdotetaan uutta 2 momentin säännöstä, jonka mukaan aviopuolison ja rekisteröidystä parisuhteesta annetussa laissa (950/2001) tarkoitettujen puolisoiden lisäksi avioliitonomaisessa parisuhteessa elävä puoliso eli avopuoliso otettaisiin erityiskorvauslain piiriin. Pykälän 2 momentin määritelmän mukaan 1 momentissa mainitulla puolisoilla tarkoitettaisiin aviopuolisoa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää avopuolisoa, jos avopuolisot ovat todistettavasti asuneet yhdessä vähintään kaksi vuotta tai heillä on tai on ollut yhteinen lapsi. Tämä vastaisi ulkomaanedustuksen korvauksista

annetun lain 2 §:ssä olevaa vastaavaa määrittelyä.

4 §. Pykälässä säädetään erityiskorvauksen laskenta-ajasta ja määrästä. Korvauksen laskenta-aikaa tarkennettaisiin siten, että se olisi yhdenmukainen ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 4 §:n mukaisesti määräytyvän puolisorotuksen perusteiden kanssa. Erityiskorvauksen karttuma laskettaisiin samalta ajalta kuin puolisorotusta maksetaan. Tämä olisi johdonmukaista korvausperusteen kannalta ja myös hallinnollisesti selkeä ratkaisu. Tästä säädettäisiin pykälän 1 momentissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin erityiskorvauksen määrästä. Erityiskorvauksen rahamäärä on vuoden 2010 tasossa 29,67 euroa kuukaudessa jokaiselta korvaukseen oikeutavalta vuodelta. Tämän mukaan esimerkiksi kymmenen vuotta ulkomaanedustuksessa mukana seurannut virkamiehen puoliso saisi 296,70 euroa erityiskorvausta kuukaudessa. Erityiskorvauksen määrää on lain voimaantuloa vuodesta 1989 alkaen vuoden 2004 loppuun korotettu niin sanotulla puoliväliindeksillä, jossa ansiotason muutoksen painokerroin indeksissä on 50 prosenttia ja hintatason muutoksen painokerroin 50 prosenttia. Korvauksen määrää on korotettu palkkakertoimella, jossa ansiotason muutoksen painokerroin on 80 ja hintojen muutoksen painokerroin 20 prosenttia, vasta vuodesta 2005 eteenpäin. Puoliväliindeksistä johtuen erityiskorvauksen määrän taso on jäänyt jonkin verran jälkeen yleisestä ansiokehityksestä. Ansiotasoindeksillä korotettuna lain säätämisestä vuodesta 1989 vuoteen 2010 erityiskorvauksen määräksi saadaan noin 33 euroa. Tämä määrä kompensoisi huonomman indeksin eli puoliväliindeksin vaikutuksen, joten erityiskorvauksen uudeksi määräksi ehdotetaan 33 euroa.

6 §. Pykälässä säädetään siitä, että erityiskorvaus voidaan maksaa aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, jonka aikana puoliso on täyttänyt 65 vuotta tai jolta hänelle sitä ennen maksetaan työkyvyttömyyseläkettä kansaneläkelain 22 §:n nojalla. Lisäksi pykälässä säädetään, että korvausta ei ilman päte-

vää syytä makseta pitemmältä kuin vuoden ajalta ennen sen hakemista. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että erityiskorvaus voitaisiin maksaa sen kalenterikuukauden alusta, jonka aikana puoliso täyttää 63 vuotta. Tämä vastaisi yleisten eläkelakien mukaista vanhuuseläkeikää. Lisäksi puolisoilla olisi jo tätä ennen oikeus erityiskorvaukseen, jos hänet on todettu ennen 63 vuoden ikää jonkin työeläkelain tai kansaneläkelain mukaan työkyvyttömäksi. Työeläkelakeja koskeva luetelo on työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä, joten työeläkelaeilla tarkoitettaisiin viimeksi mainitussa säännöksessä lueteltuja työeläkelakeja. Koska työntekijän eläkelain mukaan vanhuuseläke voidaan myöntää takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskaudelta edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta, pykälää ehdotetaan vastaavasti muutettavaksi siten, että erityiskorvausta ei myönnetä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin korvauksen hakemiskaudelta edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta. Lisäksi säännöksessä oleva viittaus kansaneläkelain 22 §:n nojalla myönnettyyn työkyvyttömyyseläkkeeseen ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi.

Pykälän uudeksi 2 momentiksi ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan erityiskorvaus voitaisiin maksaa kertasuorituksena samalla tavoin kuin työntekijän eläkelain mukaisten eläkkeiden kertasuorittamisesta säädetään. Kertasuorituksesta työntekijän eläkelain mukaisten eläkkeiden osalta säädetään työntekijän eläkelain 114 §:ssä. Siten, jos erityiskorvauksen määrä on pienempi kuin 20 euroa kuukaudessa, eläkelaitos voisi maksaa erityiskorvauksen kertasuorituksena. Jos erityiskorvauksen määrä on vähintään 20 euroa, mutta enintään 50 euroa kuukaudessa, eläkelaitos voisi maksaa erityiskorvauksen kertasuorituksena, jos erityiskorvauksen saajalle on ilmoitettu erityiskorvauksen maksamisesta kertasuorituksena eikä hän ole vastustanut sitä eläkelaitoksen ilmoittamassa kohtuullisessa ajassa. Edellä mainitut rahamäärät on ilmoitettu vuoden 2004 tasossa.

Pykälän uudeksi 3 momentiksi ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan erityiskorvaukseen sovellettaisiin työntekijän eläkelain mukaista elinaikakerrointa. Tämä tarkoittaisi sitä, että erityiskorvaus tarkistettaisiin puolison 62 vuoden iän täyttämivuodelle vahvistetulla

elinaikakerroimella erityiskorvauksen alkaessa.

Työkyvyttömyystapauksessa erityiskorvaus tarkistettaisiin työkyvyttömyyden alkamisvuoden elinaikakerroimella erityiskorvauksen alkaessa. Elinaikakerroimesta säädetään työntekijän eläkelain 82 §:ssä.

7 §. Säännöksen 1 momentin nykyisen sanamuodon mukaan 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu rahamäärä tarkistetaan vuosittain työntekijän eläkelain 9 §:ssä tarkoitettua palkkaindeksiluvun mukaan. Nykyisen työntekijän eläkelain mukaan laissa ilmoitetut rahamäärät on sidottu palkkakertoimeen. Palkkakertoimesta säädetään työntekijän eläkelain 96, 97 ja 100 §:ssä. Tämän johdosta 1 momentin säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että 4 §:n 2 momentin rahamäärä tarkistettaisiin vuosittain edellä tarkoitettulla työntekijän eläkelain mukaisella palkkakertoimella.

Säännöksen 2 momentissa säädetään, että erityiskorvauksen määrä tarkistetaan samalla tavoin kuin työntekijän eläkelain mukaisesta tarkistuksesta on säädetty. Momentin vanhentunut sanamuoto ehdotetaan tarkistettavaksi uudistunutta työeläkelainsäädäntöä vastaavaksi.

8 §. Pykälässä säädetään erityiskorvauksen myöntäjäksi ja maksajaksi Valtiokonttori. Koska valtion eläkejärjestelmän toimeenpanotehtävät siirretään vuoden 2011 alusta kunnalliselle eläkelaitokselle, pykälän sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että erityiskorvauksen myöntäisi ja maksaisi kunnallinen eläkelaitos ja että erityiskorvausta koskevaan hakemukseen tulisi liittää kunnallisen eläkelaitoksen määräämä selvitys.

9 §. Pykälässä säädetään Valtiokonttorin antaman erityiskorvausta koskevan päätöksen muutoksenhausta. Koska valtion eläkejärjestelmän toimeenpanotehtävät siirretään vuoden 2011 alusta kunnalliselle eläkelaitokselle, pykälän sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että muutoksenhakuoikeus olisi kunnallisen eläkelaitoksen antamaan päätökseen. Säännöksessä oleva maininta valittamisesta korkeimpaan hallinto-oikeuteen muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain (154/1950) mukaisesti ehdotetaan samalla korjattavaksi siten, että valittamiseen sovellettaisiin nykyisin voimassa olevaa hallin-

tolainkäyttölakia, joka on kumonnut muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain.

10 §. Pykälässä säädetään Valtiokonttorin tekemästä esityksestä lainvoimaisen päätöksen purkamiseksi. Koska valtion eläkejärjestelmän toimeenpanotehtävät siirretään vuoden 2011 alusta kunnalliselle eläkelaitokselle, pykälän sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että esityksen erityiskorvausta koskevan lainvoimaisen päätöksen poistamisesta tekee kunnallinen eläkelaitos.

13 §. Pykälän 2 momentissa säädetään, että 4 §:ssä säädetty rahamäärä vastaa vuodelle 1988 säädettyä palkkaindeksilukua. Koska työeläkejärjestelmässä on nykyisin käytössä palkkakerroin, momenttia ehdotetaan tästä johtuen tarkistettavaksi. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siten, että 4 §:n 2 momentissa ilmoitettu rahamäärä vastaisi palkkakerroimen arvoa 1,231 vuonna 2010.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan lain 4 §:n 2 momentissa säädettyä uutta erityiskorvauksen määrää sovellettaisiin tä-

män lain voimaantulon jälkeiseen aikaan henkilölle, joka kyseisenä aikana on puoliso-
na asunut ulkomailla siellä virantoimitukses-
sa olevan ulkoasiainhallinnon virkamiehen
kanssa samassa taloudessa ja jolta ajalta edel-
lä tarkoitettulle virkamiehelle on maksettu ul-
komaanedustuksen korvausjärjestelmän mu-
kaista puolisoskorotusta. Siten ennen lain
voimaantuloa olleelta ajalta karttuneen eri-
tyiskorvauksen laskentaan sovelletaan eri-
tyiskorvauksen nykyistä määrää 29,67 euroa
(vuoden 2010 indeksitasossa).

Voimaantulosäännöksen 3 momentissa sää-
dettäisiin siitä, että Valtiokonttorin ennen
tämän lain voimaantuloa antamien erityis-
korvausta koskevien päätösten itseoikaisuis-
ta, päätöksiä koskevista valituksista ja pois-
tohakemuksista huolehtisi kunnallinen eläke-
laitos tämän lain voimaantulosta alkaen. Li-
säksi voimaantulosäännöksen mukaan Val-
tiokonttorin maksettavina olevat erityiskor-
vaukset siirtyisivät kunnallisen eläkelaitok-
sen maksettaviksi tämän lain voimaantulles-
sa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Edus-
kunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain (657/1989) 1, 4 ja 6—10 § sekä 13 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1, 4, 6, 8 ja 13 §:n 2 momentti laissa 1384/1991 sekä 7 § osaksi laissa 1384/1991, seuraavasti:

1 §

Tämän lain mukaiseen erityiskorvaukseen on oikeus henkilöllä, joka ennen 68 vuoden iän täyttämistä on puolisona asunut ulkomail-la siellä virantoimituksessa olevan ulkoasiainhallinnon virkamiehen kanssa samassa taloudessa yhdenjaksoisesti vähintään kuuden kuukauden ajan.

Tässä laissa puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää avopuolisoa, jos avopuolisot ovat todistettavasti asuneet yhdessä vähintään kaksi vuotta tai heillä on tai on ollut yhteinen lapsi.

4 §

Erityiskorvaus lasketaan sen ajan perusteella, jolta 1 §:ssä tarkoitettulle virkamiehelle on maksettu ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmän mukaista puolisorotusta.

Kuukausikorvauksen määrä on 33 euroa vuodelta.

6 §

Erityiskorvaus maksetaan aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, jonka aikana puoliso täyttää 63 vuotta tai jota ennen hänet on jonkin työeläkelain tai kansaneläkelain mukaan todettu työkyvyttömäksi. Korvausta maksetaan sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen on lakannut tai puoliso on kuollut. Ilman pätevää syytä korvausta ei myönnetä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin korvauksen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.

Erityiskorvaus voidaan maksaa kertasuorituksena siten kuin työntekijän eläkelain

(395/2006) mukaisten eläkkeiden suorittamisesta kertasuorituksena säädetään.

Erityiskorvauksen määrä sopeutetaan elin-iän odotteen muutokseen vuoden 2009 jälkeen sen mukaan kuin työntekijän eläkelain mukaisten eläkkeiden muuntamisesta elinai-kakertoimella säädetään.

7 §

Edellä 4 §:n 2 momentissa säädetty kuukausikorvauksen määrä tarkistetaan vuosittain työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

Erityiskorvauksen määrä tarkistetaan samalla tavoin kuin työntekijän eläkelain mukaisten eläkkeiden tarkistuksesta säädetään.

8 §

Erityiskorvauksen myöntää ja maksaa kunnallinen eläkelaitos. Korvaushakemus on tehtävä kirjallisesti kunnallisen eläkelaitoksen vahvistaman kaavan mukaisella lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä 1 §:ssä tarkoitettua asumisesta ulkoasiainministeriön antama selvitys ja muu kunnallisen eläkelaitoksen määräämä selvitys. Kunnallinen eläkelaitos maksaa erityiskorvauksen kuukausittain määrääminään maksupäivinä.

9 §

Kunnallisen eläkelaitoksen päätökseen erityiskorvausta koskevassa asiassa saa hakea muutosta siten kuin haetaan muutosta kunnallisen eläkelaitoksen eläkehakemukseen antamasta päätöksestä. Muutoksenhakuun annetusta päätöksestä saa edelleen valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin

hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

10 §

Jos kunnallinen eläkelaitos on tehnyt esityksen erityiskorvausta koskevan lainvoimaisen päätöksen poistamisesta, se voi, kunnes asia on ratkaistu, keskeyttää erityiskorvauksen maksamisen tai maksaa erityiskorvauksen sen suuruisena kuin poistoesityksen mukaan on pidettävä oikeana.

13 §

Edellä 4 §:n 2 momentissa säädetty rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa 1,231 vuonna 2010.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 4 §:n 2 momentin mukaista erityiskorvauksen määrää koskevaa säännöstä sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeiseen 1 §:n mukaan erityiskorvaukseen oikeuttavaan aikaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa annettuja Valtiokonttorin päätöksiä koskeviin muutoksenhakuihin ja poistohakemuksiin antaa lausunnot sekä muun niitä koskevan valitusmenettelyn hoitaa kunnallinen eläkelaitos tämän lain voimaantulosta alkaen. Kunnallinen eläkelaitos hoitaa myös ennen tämän lain voimaantuloa annettuihin Valtiokonttorin päätöksiin perustuvien erityiskorvausten maksamisen tämän lain voimaantulosta alkaen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 3 päivänä syyskuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Hallinto- ja kuntaministeri *Tapani Tölli*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain (657/1989) 1, 4 ja 6—10 § sekä 13 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1, 4, 6, 8 ja 13 §:n 2 momentti laissa 1384/1991 sekä 7 § osaksi laissa 1384/1991, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Tämän lain mukaiseen erityiskorvaukseen on oikeus henkilöllä, joka ennen 65 vuoden iän täyttämistä on asunut avioliitossa ulkomailla siellä virantoimituksessa olevan ulkoasiainhallinnon virkamiehen kanssa vähintään yhden kuukauden ajan.

1 §

Tämän lain mukaiseen erityiskorvaukseen on oikeus henkilöllä, joka ennen 68 vuoden iän täyttämistä *on puolisona asunut* ulkomailla siellä virantoimituksessa olevan ulkoasiainhallinnon virkamiehen kanssa *samassa taloudessa yhdenjaksoisesti vähintään kuuden* kuukauden ajan.

Tässä laissa puolisoilla tarkoitetaan avio- puolisoa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää avopuolisoa, jos avopuolisot ovat todistettavasti asuneet yhdessä vähintään kaksi vuotta tai heillä on tai on ollut yhteinen lapsi.

4 §

Erityiskorvaus lasketaan 1 §:ssä tarkoitetun ajan perusteella. Korvauksen määrä on jokaiselta tällaiselta kuukaudelta 86 markkaa vuodessa.

4 §

Erityiskorvaus lasketaan *sen ajan perusteella, jolta 1 §:ssä tarkoitetulle virkamiehelle on maksettu ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmän mukaista puolisorotusta.*

Kuukausikorvauksen määrä on 33 euroa vuodelta.

6 §

Erityiskorvaus maksetaan aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, jonka aikana puoliso täyttää 65 vuotta tai jolta hänelle sitä ennen maksetaan työkyvyttömyyseläkettä kansaneläkelain 22 §:n nojalla. Korvausta maksetaan sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana edellä tarkoitetun eläkkeen maksaminen on lakannut tai puoliso on kuollut. Ilman pätevää syytä korvausta ei makseta pitemmältä kuin vuoden ajalta ennen sen hakemista.

6 §

Erityiskorvaus maksetaan aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, jonka aikana puoliso täyttää 63 vuotta tai jota ennen hänet on *jonkin työeläkelain tai kansaneläkelain mukaan todettu työkyvyttömäksi.* Korvausta maksetaan sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana *työkyvyttömyyseläkkeen* maksaminen on lakannut tai puoliso on kuollut. Ilman pätevää syytä korvausta ei *myönnetä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin korvauksen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta* kuukaudelta.

Erityiskorvaus voidaan maksaa kertasuorituksena siten kuin työntekijän eläkelain (395/2006) mukaisten eläkkeiden suorittamisesta kertasuorituksena säädetään.

Erityiskorvauksen määrä sopeutetaan elinien odotteen muutokseen vuoden 2009 jälkeen sen mukaan kuin työntekijän eläkelain mukaisten eläkkeiden muuntamisesta elinaiakertoimella säädetään.

7 §

Edellä 4 §:ssä mainittu markkamäärä tarkistetaan vuosittain työntekijäin eläkelain 9 §:ssä tarkoitetun palkkaindeksiluvun mukaan.

Erityiskorvauksen määrä tarkistetaan samalla tavoin kuin on säädetty työntekijäin eläkelain mukaisten eläkkeiden tarkistuksesta.

7 §

Edellä 4 §:n 2 momentissa säädetty kuukausikorvauksen määrä tarkistetaan vuosittain työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

Erityiskorvauksen määrä tarkistetaan samalla tavoin kuin työntekijän eläkelain mukaisten eläkkeiden tarkistuksesta säädetään.

8 §

Erityiskorvauksen myöntää ja maksaa valtiokonttori. Korvaushakemus on tehtävä kirjallisesti valtiokonttorin vahvistaman kaavan mukaisella lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä 1 §:ssä tarkoitettu asumisesta ulkoasiainministeriön antama selvitys ja muu valtiokonttorin määräämä selvitys. Valtiokonttori maksaa erityiskorvauksen kuukausittain määrääminään maksupäivinä.

8 §

Erityiskorvauksen myöntää ja maksaa kunnallinen eläkelaitos. Korvaushakemus on tehtävä kirjallisesti kunnallisen eläkelaitoksen vahvistaman kaavan mukaisella lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä 1 §:ssä tarkoitettu asumisesta ulkoasiainministeriön antama selvitys ja muu kunnallisen eläkelaitoksen määräämä selvitys. Kunnallinen eläkelaitos maksaa erityiskorvauksen kuukausittain määrääminään maksupäivinä.

9 §

Valtiokonttorin päätökseen erityiskorvausta koskevassa asiassa saadaan hakea muutosta siten kuin haetaan muutosta valtiokonttorin eläkehakemukseen antamasta päätöksestä. Muutoksenhakuun annettua päätöksestä saadaan edelleen valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin on säädetty muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50).

9 §

Kunnallisen eläkelaitoksen päätökseen erityiskorvausta koskevassa asiassa saa hakea muutosta siten kuin haetaan muutosta kunnallisen eläkelaitoksen eläkehakemukseen antamasta päätöksestä. Muutoksenhakuun annettua päätöksestä saa edelleen valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

10 §

Jos valtiokonttori on tehnyt esityksen erityiskorvausta koskevan lainvoimaisen päätöksen purkamisesta, se voi, kunnes asia on ratkaistu, keskeyttää erityiskorvauksen maksamisen tai maksaa erityiskorvauksen sen suuruisena kuin purkuesityksen mukaan on pidettävä oikeana.

10 §

Jos kunnallinen eläkelaitos on tehnyt esityksen erityiskorvausta koskevan lainvoimaisen päätöksen poistamisesta, se voi, kunnes asia on ratkaistu, keskeyttää erityiskorvauksen maksamisen tai maksaa erityiskorvauksen sen suuruisena kuin poistoesityksen mukaan on pidettävä oikeana.

13 §

Lain 4 §:ssä säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1988 säädettyä palkkaindeksilukua.

13 §

Edellä 4 §:n 2 momentissa säädetty rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa 1,231 vuonna 2010.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 4 §:n 2 momentin mukaista erityiskorvauksen määrää koskevaa säännöstä sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeiseen 1 §:n mukaan erityiskorvaukseen oikeuttavaan aikaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa annettuja Valtiokonttorin päätöksiä koskeviin muutoksenhakuihin ja poistohakemuksiin antaa lausunnot sekä muun niitä koskevan valitusmenettelyn hoitaa kunnallinen eläkelaitos tämän lain voimaantulosta alkaen. Kunnallinen eläkelaitos hoitaa myös ennen tämän lain voimaantuloa annettuihin Valtiokonttorin päätöksiin perustuvien erityiskorvausten maksamisen tämän lain voimaantulosta alkaen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.